

بررسی آسیب‌های خیانت زناشویی بر اساس منابع اسلامی

علیرضا نرگسی^۱

جعفر جدیری^۲

مهدی هادی^۳

چکیده

یکی از مشکلات روزافزون خانواده‌ها که آسیب‌های جدی را نیز در پی دارد، خیانت زناشویی است. هدف از این پژوهش، بررسی آسیب‌های خیانت زناشویی بر اساس منابع اسلامی است. روش پژوهش، توصیفی و از نوع تحلیل محتواست. واحد تحلیل در این تحقیق، جملات، واژه‌ها و موضوعات است. بر اساس نتایج این تحقیق، آسیب‌های جدی و بسیاری در پی خیانت زناشویی به وجود می‌آیند. این آسیب‌ها را می‌توان به آسیب‌های فردی، خانوادگی و اجتماعی تقسیم کرد. آسیب‌های فردی خیانت زناشویی عبارتند از: محرومیت از معارف و حقایق علوم، از دست رفتن موقعیت‌های خوب ازدواج، قساوت قلب، خروج ایمان، افتادن در دام شیطان، دادن تقاص، مجازات کیفری، خشم و غضب پروردگار، محرومیت از رحمت پروردگار، محرومیت از شفاعت، عذاب دردناک، جاودانگی در عذاب، نفاق و رسوایی، دخول در آتش جهنم و عدم آمرزش. آسیب‌های خانوادگی خیانت زناشویی

۱. کارشناسی ارشد مشاوره، دانشگاه معارف قم (نویسنده مسئول). alireza.nargesi.iran@gmail.com!

۲. استادیار گروه مشاوره، دانشگاه معارف قم. jjafar138@gmail.com

۳. دکتری روانشناسی، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ع). mahdihadi@chmail.ir

عبارتند از: قتل، عدم استشمام بوی بهشت، تربیت نادرست کودکان، از بین رفتن نسبت‌ها، محرومیت از ارث، رستگار نشدن، بدخلقی، از بین رفتن برکت، از بین رفتن رزق و روزی و فقیر شدن. آسیب‌های اجتماعی خیانت زناشویی عبارتند از: شایع شدن مرگ ناگهانی، زلزله، زوال نعمت‌های الهی همچون باران، ناامنی روانی جامعه و شیوع گناه در جامعه. توجه به نتایج این پژوهش می‌تواند در پیشگیری از وقوع خیانت زناشویی مؤثر باشد. واژگان کلیدی: خیانت، خیانت زناشویی، آسیب‌های خیانت، فرازناشویی، آسیب‌های روابط فرازناشویی، زنا، آسیب‌های زنا.

مقدمه

عوامل مختلفی در پایداری و سلامت یا ناپایداری و عدم سلامت خانواده‌ها تأثیرگذارند؛ چنانکه برخی عوامل تأثیر مثبتی بر عملکرد اعضای خانواده می‌گذارند و موجب افزایش دوام و بهبود عملکرد خانواده می‌شوند. برای مثال خانواده‌ای که در آن زن و شوهر به روابط زناشویی خود متعهد باشند، وظایف خود را بشناسند و در راستای تحقق آن کوشا باشند؛ از پویایی لازم برخوردار است و مادامی که عوامل منفی در آن دخالت نکنند، از سلامت روان، شادابی و نشاط لازم برخوردار است. این در حالی است که برخی عوامل نیز تأثیر منفی بر عملکرد اعضای خانواده دارند و موجب افت عملکرد و آسیب‌های جدی به اعضای خانواده می‌شوند. اعتیاد، خشونت و تعارض شدید با خانواده همسر از جمله این عوامل هستند (محسن‌زاده و همکاران، ۱۳۹۰، ص ۷). یکی از عواملی که موجب افت عملکرد و آسیب‌های جدی به اعضای خانواده می‌شود، خیانت زناشویی است. زوج درمان‌گران بر این عقیده هستند که خیانت زناشویی از مخرب‌ترین و تأثیرگذارترین عوامل در روابط زوجین و از دشوارترین موارد برای درمان است (صفایی، ۱۳۹۱، ص ۷) که آسیب‌های جدی و قابل تأملی به دنبال دارد. برای مثال اسپرینگ^۱ و همکارش معتقدند صدمات گسترده و عمیق روحی، تیره و تار شدن نگاه به زندگی، از بین رفتن اعتماد و نیز از بین رفتن عزت نفس از آسیب‌هایی است که در پی این روابط به وجود می‌آید (اسپرینگ و اسپرینگ، ۱۳۹۳، ص ۳۵ و ۳۶). از جمله عواملی که ضرورت پرداختن به موضوع خیانت زناشویی را نشان می‌دهد، آمارهای نگران‌کننده‌ای است که در این زمینه وجود دارند؛ چنانکه برخی آمارها حاکی از این است که حدود ۳۷ درصد از مردان متأهل و ۲۰ درصد از زنان متأهل پیمان زناشویی خود را زیر پا می‌گذارند. در ایالات متحده آمریکا یک زوج از میان ۲/۷ زوج (چیزی حدود ۲۰ میلیون زوج) دچار خیانت زناشویی بوده‌اند (همان، ص ۲۷). بیش از ۵۰ درصد مراجعان به دلیل خیانت، نزد متخصصان می‌روند (مؤمنی جاوید و نادری نوبندگانی، ۱۳۹۳، ص ۷۷). برخی گزارش‌ها حاکی از این است که حدود ۴۰ درصد از افراد طلاق‌گرفته، حداقل یک بار در طول زندگی زناشویی دچار خیانت زناشویی شده‌اند (کریمی و همکاران، ۱۳۹۲، ص ۳۶). برخی

معتقدند خیانت زناشویی، عمده‌ترین دلیلی است که زوجین را به کلینیک‌های مشاوره خانواده سوق می‌دهد (سودانی و همکاران، ۱۳۹۱، ص ۲۵۹). تحقیقی در پانزده استان کشور صورت گرفت که نشان می‌دهد عامل قتل ۶۷ درصد مردان، خیانت بوده است (بهارلو و همکاران، ۱۳۹۴، ص ۳۸). این آمارها حاکی از ضرورت پرداختن به این موضوع است. افزون بر این آمارها، توجه به پیامدهای خطرناک دنیوی و اخروی ذکر شده برای این مسئله در آیات و روایات همچون خروج از ایمان،^۱ زیاد شدن مرگ ناگهانی،^۲ مضاعف شدن عذاب اخروی و جاودانگی در عذاب روز قیامت،^۳ حبس رزق،^۴ وقوع زلزله^۵ و موارد دیگر، اهمیت بررسی این موضوع را بیشتر می‌کند.

تعاریف متعددی برای خیانت زناشویی بیان شده است که خالی از ابهام و اشکال نیستند. برای مثال برخی محققان خیانت زناشویی را نقض پیمان فرضی یا تعیین شده زوجین درباره انحصارطلبی عاطفی و یا جنسی دانسته‌اند (فایف^۶ و همکاران، ۲۰۰۸، ص ۳۱۶). برخی دیگر نیز آن را تجاوز یک همسر از مقررات معمول میان همسران، در سطحی از روابط نامشروع جنسی با دیگران می‌دانند که خارج از حیطه زناشویی باشد (اکبری، ۱۳۸۹، ص ۷). این تعریف‌ها، جامع و کامل نیستند. برای مثال بر اساس تعریف اول از آنجا که روابط نامشروع خارج از خانواده زوجین از ناحیه خود آن‌ها تعیین شده است، خیانت محسوب نمی‌شود؛ در حالی که این روابط نیز خیانت به شمار می‌آید. تعریف دوم نیز در حالی خیانت زناشویی را منحصر به روابط نامشروع جنسی نموده است که خیانت در روابط عاطفی نیز مطرح است و به روابط جنسی محدود نیست؛ از این رو تعریف اول جامع و کامل نیست. به نظر می‌رسد برای جلوگیری از مشکل یادشده، خیانت زناشویی را می‌توان چنین تعریف کرد: «خیانت زناشویی عبارت است از هر گونه رابطه جنسی یا عاطفی خارج از چهارچوب شرع که هر

۱. «مَنْ زَنَى خَرَجَ مِنَ الْإِيمَانِ...».

۲. «إِذَا ظَهَرَ الزَّانِي مِنْ بَعْدِي، كَثُرَ مَوْتُ الْفَجَاءَةِ...».

۳. «لَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ يُخْلَدُ فِيهِ مُهَانًا إِلَّا مَنْ تَابَ وَ آمَنَ وَ عَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا».

۴. «الَّتِي تَحْبِسُ الرِّزْقَ الزَّانِي...».

۵. «إِذَا فُتِسَا الزَّانِي ظَهَرَتِ الزَّلْزَلَةُ...».

یک از زوجین با فردی غیر از همسر خود داشته باشد؛ خواه در دنیای حقیقی یا در دنیای مجازی اتفاق بیفتند (نرگسی، ۱۳۹۷، ص ۱۲).

پژوهش‌های قابل توجهی در زمینه خیانت زناشویی انجام شده است؛ برای مثال می‌توان به پژوهش‌های اکبری (۱۳۸۹)، فرخجسته (۱۳۹۳)، عجم (۱۳۹۵) و شیردل (۱۳۸۵) اشاره کرد. نتایج این تحقیقات نشان می‌دهد که تماشای سریال‌های ماهواره‌ای، استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی، نارضایتی جنسی در روابط زناشویی، نارضایتی عاطفی در روابط زناشویی، حس انتقام جویی نسبت به بی‌وفایی همسر و تنوع طلبی، از عوامل خیانت زناشویی هستند. برخی پژوهشگران نیز بر بهبود روابط متمرکز شده‌اند (مؤمنی جاوید و همکاران، ۱۳۹۴؛ سودانی و همکاران، ۱۳۹۱؛ زندی پور و همکاران، ۱۳۸۷) که نتایج این پژوهش‌ها نیز نشان می‌دهد مشاوره گروهی با رویکرد بین فردی، زوج درمانی هیجان مدار و بخشش می‌تواند به نوعی روابط زناشویی آسیب دیده را ترمیم کند، اما آنچه که این پژوهش‌ها را با ضعف بسیار جدی روبه‌رو می‌کند؛ محدود بودن به جامعه آماری خاص و بی‌توجهی به فرهنگ دینی و اسلامی در این حوزه است. این در حالی است که محققان معتقدند رفتار زوج‌ها برای حفظ ازدواج وابسته به باورها، انتظارات و ارزش‌های افراد است و این نظام هرگز بدون تأثیر فرهنگ شکل نمی‌گیرد (صادقی، ۱۳۸۹، ص ۱). با توجه به تأثیر عمیق فرهنگ هر جامعه‌ای بر خانواده و با عنایت به فرهنگ اسلامی حاکم بر کشور، برای درک بهتر آسیب‌های خیانت زناشویی نیازمند توجه به این فرهنگ هستیم. نگاهی به آموزه‌های دینی نشان می‌دهد که آیات^۱ و روایات^۲ متعددی در این زمینه وجود دارد که تاکنون مورد بررسی قرار نگرفته‌اند. از این رو در پژوهش حاضر تلاش شده است آسیب‌های خیانت زناشویی با توجه به منابع اسلامی مورد بررسی قرار گیرد. با توجه به خلأ رویکرد دینی در پژوهش‌های مرتبط با موضوع خیانت زناشویی که بیان شد، این سؤال مطرح می‌شود که آسیب‌های خیانت زناشویی با توجه به دیدگاه اسلامی چه هستند؟

روش این پژوهش، توصیفی و از نوع تحلیل محتواست. تحلیل محتوا، روشی است

۱. ر. ک: مائده (۵): ۵؛ ممتحنه (۶۰): ۱۲؛ اعراف (۷): ۲۸.

۲. ر. ک: کلینی، ۱۴۲۹، ج ۱۱، ص ۲۴۷؛ ابن شعبه حرانی، ۱۳۶۳، ص ۱۵۱؛ صدوق، ۱۳۸۵، ج ۲، ص ۵۸۴.

که از طریق آن می‌توان نسبت به محتوای آشکار و پیام‌های موجود در متن آگاهی پیدا کرد (سرمد و همکاران، ۱۳۸۵، ص ۱۳۲). واحد تحلیل در این تحقیق، جملات، واژه‌ها و موضوع است (همان، ص ۱۳۳) و اطلاعات از طریق مراجعه به مقالات، پایان‌نامه‌ها، کتاب‌ها و نرم‌افزارهای مختلف در این زمینه استخراج شده است. در نگارش این مقاله از پایگاه مجلات تخصصی نور (نورمگز)^۱ نیز استفاده شده است. هدف محقق در این پژوهش، جمع‌آوری و توصیف آسیب‌های خیانت زناشویی بر اساس آیات و روایات است. از این رو بخش قابل توجهی از آیات و روایات مرتبط با خیانت زناشویی در این تحقیق بررسی شده‌اند. بنا بر یافته‌های این پژوهش یکی از راه‌های پیشگیری از وقوع خیانت زناشویی، شناخت هر چه دقیق‌تر و بیشتر آسیب‌ها و پیامدهای آن است. پیش از آنکه به آسیب‌های خیانت زناشویی از دیدگاه اسلامی پرداخته شود، با نگاهی به متون روان‌شناختی این آسیب‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد.

آسیب‌های خیانت زناشویی از دیدگاه روان‌شناسی

از دیدگاه روان‌شناسی خیانت زناشویی آسیب‌هایی را به دنبال دارد که همسر بی‌وفا، همسر آسیب‌دیده، فرزندان و جامعه را در بر خواهد گرفت (محمدی سرپیری و همکاران، ۱۳۹۳، ص ۵۰). این آسیب‌ها را می‌توان به آسیب‌های فردی، خانوادگی و اجتماعی تقسیم کرد.

۱. آسیب‌های فردی

منظور از آسیب‌های فردی، آسیب‌هایی است که به فردی که بی‌وفایی و خیانت کرده است، وارد می‌شود. خیانت زناشویی، لطمه‌ها و ضربه‌های گاه جبران‌ناپذیری را به فرد بی‌وفا وارد می‌کند که این آسیب‌ها عبارتند از: مورد تهاجم و حمله ناگهانی قرار گرفتن و تهدید شدن از جانب همسر (بهارلو و همکاران، ۱۳۹۴، ص ۳۸) و دیگران، تهدید به جدایی، از دست دادن موقعیت و آبرو در میان خانواده و دوستان، ابتلا به بیماری‌های مقاربتی به‌ویژه ایدز (اسنایدر^۲ و همکاران، ۲۰۰۸، ص ۳۰۰)، تهدید شدن به افشای رابطه، ترس از افشای رابطه و بدنامی،

1. www.noormags.ir.

2. Snyder.

عادت به روابط نامشروع (شرف‌الدین و صالحی‌زاده، ۱۳۹۵، ص ۱۲۴)، احساس شرم (سودانی و همکاران، ۱۳۹۱، ص ۲۵۹)، دستگیری، زندان و از دست دادن وجهه اجتماعی (فتحی و همکاران، ۱۳۹۲ (الف)، ص ۱۲۴).

۲. آسیب‌های خانوادگی

منظور از آسیب‌های خانوادگی، آسیب‌هایی است که میان زوجین مشترک است و یا عضوی از اعضای خانواده غیر از فرد بی‌وفا را درگیر می‌کند.

۱- ۲. آسیب به زوجین

منظور از آسیب به زوجین، آسیب‌هایی است که هم متوجه فرد بی‌وفا و هم متوجه همسرش می‌شود و میان آن‌ها مشترک است. این آسیب‌ها عبارتند از: آسیب‌های عاطفی شدید (کرمی و همکاران، ۱۳۹۴، ص ۱۳۰ و ۱۳۱) همچون محرومیت از محبت بی‌قید و شرط همسر، صدمه دیدن ارتباط میان زوجین، فشار روانی، خستگی و آشفتگی (مؤمنی جاوید و نادری نوبندگانی، ۱۳۹۳، ص ۳۰)، از بین رفتن آرامش (محمدی سرپیری و همکاران، ۱۳۹۳، ص ۳۹ و ۴۰)، پرخاشگری (مؤمنی جاوید و نادری نوبندگانی، ۱۳۹۳، ص ۴۱)، اضطراب (اسنایدرو همکاران، ۲۰۰۸، ص ۳۰۰)، افسردگی، احساس طردشدگی (زندپور و همکاران، ۱۳۸۷، ص ۵۴)، استرس (کریمی و همکاران، ۱۳۹۳، ص ۵۴)، بحران زناشویی (مؤمنی جاوید و شعاع کاظمی، ۱۳۹۰، ص ۵۵)، مشکلات شغلی (نوایی و محمدی‌آریا، ۱۳۹۴، ص ۱۹)، بی‌توجهی به نیازها، تنش‌های خانوادگی (فتحی و همکاران، ۱۳۹۲ (الف)، ص ۱۲۴)، تضعیف عملکردی در نقش‌های والدینی (هنرپرووران، ۱۳۹۳، ص ۱۳۶)، درگیری‌های گفتاری و بدنی، از بین رفتن امنیت (کمال‌جو و همکاران، ۱۳۹۵، ص ۵۷)، تعارضات عمیق (سهرابی و رسولی، ۱۳۸۷، ص ۱۳۵)، ضعف صمیمیت رابطه اولیه، احساس گناه، از دست دادن هویت، بی‌قراری (شهیداد، ۱۳۹۶، ص ۷۷)، طلاق (رفیعی و همکاران، ۱۳۹۰، ص ۲۲)، ضرب و شتم (دارابی، ۱۳۹۴، ص ۱۳۲)، خودکشی (نوایی و محمدی‌آریا، ۱۳۹۴، ص ۱۹) و قتل همسر (رضایی، ۱۳۹۰، ص ۳). خیانت زناشویی موجب از بین رفتن رضایت زناشویی نیز می‌شود که زمینه اصلی تعارض‌های زناشویی و یکی از مهم‌ترین مشکلات در

روابط زناشویی است (عجم، ۱۳۹۵، ص ۱۲۷-۱۲۴) همچنین خیانت موجب سلب اعتماد میان زوج‌ها می‌شود؛ به‌ویژه اگر خیانت اینترنتی باشد؛ زیرا این نوع از خیانت معمولاً در منزل، در کنار همسر و دور از چشم او توسط وسیله‌ای انجام می‌شود که دارای مصارف مثبت دیگری نیز است (عبدی و همکاران، ۱۳۹۱، ص ۱۳۷ و ۱۳۸).

۲-۲. آسیب به همسر خیانت‌دیده

خیانت زناشویی بیش از همه، فرد خیانت‌دیده را در معرض آسیب قرار خواهد داد (شیردل، ۱۳۸۵، ص ۱۳۴). آسیب‌های متوجه همسر خیانت‌دیده عمدتاً عبارتند از: صدمات گسترده و عمیق روحی، تیره و تار شدن نگاه به زندگی، از بین رفتن عزت نفس (اسپرینگ و اسپرینگ، ۱۳۹۳، ص ۳۷-۳۵)، احساس ناخوشایند فریب خوردن (محمدی سربیری و همکاران، ۱۳۹۳، ص ۴۰)، عدم تمرکز حواس (زندپور و همکاران، ۱۳۸۷، ص ۵۴)، احساس قربانی شدن و رهاشدگی (بشپور، ۱۳۹۱، ص ۱۹۵)، احساس بی‌ارزشی (کریمی و همکاران، ۱۳۹۲، ص ۳۶)، درماندگی (سودانی و همکاران، ۱۳۹۱، ص ۲۵۹)، دستپاچگی، انتقام‌جویی، حسادت (امینی‌ها و همکاران، ۱۳۹۴، ص ۷۳ و ۷۴)، نادیده‌انگاری، شک‌ها و تردیدهای آزاردهنده، توهم‌های پایدار مبنی بر تداوم خیانت، احساس کمبود حمایت (سواری و طلایی‌زاده، ۱۳۹۴، ص ۷۶). همچنین این روابط موجب بروز بی‌ارادگی، احساس شوک، ناباوری و انکار، جریحه‌دار شدن غرور (حقانی زنجانی، ۱۳۵۱، ص ۸۱۶)، رنج شدید، ترس از تنهایی، کابوس دیدن (زندپور و همکاران، ۱۳۸۷، ص ۵۵) و علائم استرس پس از ضربه^۱ برای همسر آسیب‌دیده می‌شود (اسنایدر و همکاران، ۲۰۰۸، ص ۳۰۰). افزون بر این، خیانت همسر منجر به درهم شکستن فرضیات اساسی فرد در مورد زندگی زناشویی می‌شود که به تفکرات وسواس‌گونه و نشخوارهای فکری می‌انجامد. فرد پس از افشای خیانت همسرش، جزئیات رابطه و وقایعی را که به خیانت منجر شده است، با حالت وسواسی در مغز خود مرور می‌کند. کنترل و زیر نظر گرفتن همسر، یکی از اشکال‌های رفتار وسواسی است (زندپور و همکاران، ۱۳۸۷، ص ۵۴ و ۵۵). نشخوار فکری شدید درباره این رویداد می‌تواند تا آن اندازه شدید و غیر قابل کنترل باشد که در عملکرد روزانه و تمرکز فرد اختلال ایجاد کند (کریمی و همکاران، ۱۳۹۳، ص ۵۳).

1. Post Traumatic Stress Disorders-PTSD.

۳-۲. آسیب به فرزندان

فرزندانی که شاهد کشمکش‌ها، درگیری‌ها، قهرها و ناآرامی‌های پس از افشای خیانت هستند، لحظه‌ها، ساعت‌ها و روزهای بدی را تجربه می‌کنند (مؤمنی جاوید و همکاران، ۱۳۹۴، ص ۸۸) و از صدمات و آسیب‌های آن در امان نخواهند بود (کارگر خرم‌آبادی و همکاران، ۱۳۹۵، ص ۳۵). از جمله آسیب‌هایی که به فرزندان وارد می‌شود، می‌توان به ناآرامی، آشفتگی عاطفی و روانی، محروم شدن از رسیدگی‌های لازم، آموزش و الگوبرداری نامناسب و غلط اشاره کرد. بنابراین فرزندانی که در چنین خانواده‌هایی بزرگ می‌شوند، از این روابط صدمه می‌بینند و آسیب‌های جبران‌ناپذیری بر جسم و روان آن‌ها وارد می‌شود (محمدی سرپیری و همکاران، ۱۳۹۳، ص ۴۰ و ۵۰). کانون خانواده‌ای که بر اثر تعارض، نفاق و جدال میان زن و شوهر آشفته است، آثار مخربی در حیات کودکی فرزندان و خانواده بر جای می‌گذارد که در سال‌های آتی به صورت عصیان و سرکشی از مقررات اجتماعی بروز می‌کند. افزایش تعارض در ارتباط‌های زوجین، پیامدهایی همچون اختلالات اضطرابی، افسردگی، ناسازگاری و پرخاشگری کودکان و نوجوانان و نیز بیماری‌های فیزیکی مانند ناراحتی‌های قلبی را در بردارد (عجم، ۱۳۹۵، ص ۱۲۴ و ۱۲۷).

۳-۳. آسیب‌های اجتماعی

خیانت زناشویی افزون بر زوجها و فرزندان، جامعه را نیز در معرض خطر قرار می‌دهد (عیسی‌نژاد و باقری، ۱۳۹۵، ص ۱۹۰). آسیب‌های اجتماعی خیانت زناشویی از دیدگاه روان‌شناختی عبارتند از: خدشه‌دار شدن عفت اجتماعی حاکم بر جامعه (محمدی سرپیری و همکاران، ۱۳۹۳، ص ۵۰)، افزایش انحرافات اجتماعی و ایجاد نگرش منفی به ازدواج و تشکیل خانواده (فتحی و همکاران، ۱۳۹۲ (ب)، ص ۱۵۰).

آسیب‌های خیانت زناشویی از دیدگاه اسلام

خیانت زناشویی از دیدگاه اسلام نیز دارای آسیب‌ها و پیامدهای جدی است. این آسیب‌ها را نیز می‌توان همچون آسیب‌های روان‌شناختی به آسیب‌های فردی، خانوادگی و اجتماعی تقسیم کرد که در ادامه مورد بررسی قرار می‌گیرند.

۱. آسیب‌های فردی

منظور از آسیب‌های فردی، آسیب‌هایی است که به فردی که خیانت کرده است؛ وارد می‌شود که این آسیب‌ها عبارتند از:

۱-۱. محرومیت از معارف و حقایق علوم

اگر فردی شهوترانی را دوست داشته باشد، از مسائل معنوی، حکمت‌ها و معارف الهی دور خواهد ماند. یکی از مصادیق شهوترانی، خیانت زناشویی است؛ یعنی اگر کسی خیانت کردن را دوست داشته باشد، از مسائل معنوی، حکمت‌ها و معارف الهی دور خواهد ماند (سلمان پور، ۱۳۸۸، ص ۵۱)؛ چنانکه در روایتی آمده است که خداوند به حضرت داود علیه السلام وحی کرد: «ای داود! یاران خود را از علاقه به هواهای نفسانی بترسان و بیم ده؛ زیرا هر کس به شهوت‌های نفسانی دل ببندد، در رابطه با من پرده بر دلش آویخته می‌شود»^۱ (مجلسی، ۱۳۶۴، ص ۲۷۰).

۱-۲. از دست رفتن موقعیت‌های خوب ازدواج

با توجه به آیات و روایات اگر فردی زناکار عاشق فردی باایمان شود، نمی‌تواند با او ازدواج کند؛ زیرا خداوند مؤمنان را از ازدواج با زناکارانی که مشهور به زنا هستند، نهی کرده است که این مسئله، به نوعی محدودیت برای فرد زناکار است؛ چنانکه خداوند در قرآن فرموده است: «مرد زناکار نباید جز با زن زناکار یا مشرک ازدواج کند و زن زناکار نباید جز با مرد زناکار یا مشرک ازدواج نماید و این [ازدواج] بر مؤمنان حرام شده است»^۲ (نور: ۳). در روایت نیز آمده است که زراره می‌گوید: از امام صادق علیه السلام درباره مورد آیه شریفه «مرد زناکار ازدواج نکند، مگر با زن بی‌عفت یا مشرک و نیز زن زناکار ازدواج نکند، مگر با مرد زناکار یا مشرک» سؤال کردم. حضرت فرمود: «منظور، زنان و مردان مشهور به زنا هستند؛ آنان که به این عمل زشت معروف هستند. اکنون نیز حکم همین است که هر کس که حدّ زنا بر او جاری شده است یا مشهور به زناست، شایسته وصلت کردن نیست تا هنگامی که توبه‌اش

۱. «يَا دَاوُدُ خُذِ الْحَدِيدَ فَأَنْزِرْ أَصْحَابَكَ عَنْ حُبِّ الشَّهَوَاتِ فَإِنَّ الْعُلُفَةَ قُلُوبُهُمْ شَهَوَاتِ الدُّنْيَا قُلُوبُهُمْ مَخْجُوبَةٌ عَنِّي».

۲. «الزَّانِي لَا يَنْكِحُ إِلَّا زَانِيَةً أَوْ مُشْرِكَةً وَالزَّانِيَةُ لَا يَنْكِحُهَا إِلَّا زَانٍ أَوْ مُشْرِكٌ وَحُرِّمَ ذَلِكَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ».

کاملاً شناخته شود» (صدوق، ۱۳۶۷، ج ۵، ص ۴۱). ازدواج موقت با زنی که مشهور به زنا دادن است، جایز نیست.^۱

۳-۱. قساوت قلب

قساوت قلب و سنگ دل شدن را می‌توان از پیامدهای دیگر زنا و خیانت زناشویی برشمرد. در روایت نیز چنین آمده است: «گفتگو با زنان بلا را نازل می‌کند و دل‌ها را منحرف می‌سازد. نظر بازی با آنان، نور دیده دل‌ها را می‌رباید و چشم چرانی از دام‌های شیطان است»^۲ (ابن شعبه حرانی، ۱۳۷۶، ص ۱۴۶). وقتی صحبت با زنان موجب قساوت قلب می‌شود، زنا که از آن به مراتب گناه بزرگتری است نیز موجب قساوت قلب می‌شود.

۴-۱. خروج ایمان

هنگامی که فرد زنا می‌کند، ایمان از او جدا می‌شود و در آن هنگام دیگر مؤمن نیست؛ چنانکه در روایتی از رسول اکرم صلی الله علیه و آله به این مطلب اشاره شده است: «زناکار هنگامی که زنا می‌کند، مؤمن نیست و دزد هنگامی که دزدی می‌کند، مؤمن نیست؛ زیرا هنگامی که آن کار را می‌کند، ایمان از او برکنار می‌شود مانند برکناری پیراهن (از تن انسان)»^۳ (کلینی، ۱۳۶۹، ج ۳، ص ۵۳). زنا کردن دین را از بین می‌برد.^۴ در روایت دیگری نیز چنین آمده است که زنا، ایمان را تباه می‌کند.^۵

۵-۱. افتادن در دام شیطان

یکی دیگر از آسیب‌های خیانت زناشویی، قرار گرفتن فرد خیانت‌کننده در دام شیطان و پیروی از او است؛ چنانکه امام صادق علیه السلام فرموده است: «کسی که با محبت حرام و شهوت زنا دلش خوشحال شود، در دام شیطان قرار گرفته است و از او پیروی می‌کند»^۶ (صدوق، بی‌تا (ج)، ص ۱۲۷).

۱. «الْفَاجِرَةُ، هَلْ يَجُوزُ لِلرَّجُلِ أَنْ يَتَمَتَّعَ مِنْهَا يَوْمًا أَوْ أَكْثَرَ؟ فَقَالَ: إِذَا كَانَتْ مَشْهُورَةً بِالزَّانِي، فَلَا يَتَمَتَّعُ مِنْهَا وَلَا يَنْكِحُهَا».

۲. «مُحَادَثَةُ النِّسَاءِ تَدْعُو إِلَى الْبَلَاءِ وَ تُزَيِّغُ الْقُلُوبَ وَ الرَّمَقَ هُنَّ يَحْظِفْنَ نُورَ أَبْصَارِ الْقُلُوبِ وَ لَمَنَ الْغِيُونَ مَصَائِدُ الشَّيْطَانِ».

۳. «لَا يَزِيهِ الرَّأْيِي حِينَ يَزْنِي وَ هُوَ مُؤْمِنٌ وَ لَا يَسْرِقُ السَّارِقُ حِينَ يَسْرِقُ وَ هُوَ مُؤْمِنٌ؛ فَإِنَّهُ إِذَا فَعَلَ ذَلِكَ، خُلِعَ عَنْهُ الْإِيمَانُ كَخُلْعِ الْقَمِيصِ».

۴. «أَتَيْتُ الزَّانِي؛ فَإِنَّهُ يَمْحَقُ الرِّزْقَ، وَ يُبْطِلُ الدِّينَ».

۵. «وَالزَّانَا وَ اللَّهْوُ فَفَاعِلُ هَذِهِ الْأَفْعَالِ كُلِّهَا مُفْسِدٌ لِلْإِيمَانِ».

۶. «وَقَالَ الصَّادِقُ علیه السلام: ... وَ مَنْ شَغِفَ بِمَحَبَّةِ الْحَرَامِ وَ شَهْوَةِ الزَّانَا فَهُوَ شِرْكُ شَيْطَانٍ».

۱-۶. دادن تقاضا

کسی که با همسر فرد دیگری وارد خیانت زناشویی شود، در آینده با همسر یا فرزندی از نسل او نیز چنین می‌شود؛ چنانکه گفته‌اند: از هر دری بدهی، از همان در می‌گیری. در روایتی از امام باقر (ع) آمده است که حضرت فرمود: «یکی از آن مطالبی که خداوند متعال به موسی (ع) وحی فرستاد، این بود که ای موسی! هر کس زنا کند، با وی همان کار را دیگران انجام خواهند داد؛ هر چند در فرزندان نسل او باشد. ای موسی! عفت پیشه کن تا دیگران نیز در مورد محرم‌هایت عفت ورزند. ای موسی! هر طور عمل کنی، همان طور جزا می‌بینی»^۱ (صدوق، ۱۳۶۷، ج ۵، ص ۳۳۳).

۱-۷. مجازات کیفری

اگر کسی مرتکب خیانت زناشویی شود، بر چنین شخصی حد جاری می‌شود. حد، کیفری است که از سوی خداوند برای برخی از جرایم مقرر شده است و حاکم شرع آن را اجرا می‌کند^۲ (فلاح‌زاده، ۱۳۹۱، ص ۳۶۵). در برخی موارد زناکار تعزیر می‌شود مانند جایی که بیمار باشد. تعزیر، مجازاتی است که از سوی حاکم شرعی برای گناه مشخص و اجرا می‌شود. این مجازات از حد کمتر و درباره گناهانی است که حد ندارند (همان، ص ۳۶۶)؛ چنانکه امام صادق (ع) فرموده است: «مردی را نزد رسول خدا (ص) آوردند که به مرض استسقاء مبتلا بود و رگ‌های ران‌هایش آشکار شده و با زنی بیمار زنا کرده بود. رسول خدا (ص) دستور داد خوشه خرمایی را آورند که صد شاخه داشت. با آن یک ضربت به مرد و یک ضربت به زن زد و رهایشان کرد»^۳ (صدوق، ۱۳۶۷، ج ۵، ص ۳۴۶).

۱. «وَرَوَى عُمَرُو بْنُ أَبِي الْمُثَنَّمِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ (ع) قَالَ: كَانَ فِيمَا أُوحِيَ إِلَى مُوسَى بْنِ عِمْرَانَ (ع) يَا مُوسَى بْنُ عِمْرَانَ مَنْ زَنَى زُنًى بِهِ وَلَوْ فِي الْعَقَبِ مِنْ بَعْدِي يَا مُوسَى بْنُ عِمْرَانَ عَفَّيْتُ عَنْكَ يَا مُوسَى بْنُ عِمْرَانَ إِنْ أَرَدْتَ أَنْ يَكْثُرَ خَيْرُ أَهْلِ بَيْتِكَ فَإِيَّاكَ وَالزَّيْنَةَ يَا مُوسَى بْنُ عِمْرَانَ كَمَا تَدِينُ تُدَانُ».

۲. «عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ (ع) قَالَ: إِذَا شَهِدَ الشُّهُودُ عَلَى الزَّانِي أَنَّهُ قَدْ جَلَسَ مِنْهَا عَجَلَسَ الرَّجُلُ مِنَ امْرَأَتِهِ، أَقِيمَ عَلَيْهِ الْحَدُّ».

۳. «فَقَالَ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ (ص) أَنِّي يَرَجُلٌ أَحَبَّنَ قَدِ اسْتَسْقَى بَطْنُهُ وَبَدَثَ عُروُوقُ فَخَذَّيْهِ وَقَدْ زَنَى بِامْرَأَةٍ مَرِيضَةٍ فَأَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ (ص) فَأُتِيَ بِغُرْجُونٍ فِيهِ مِائَةُ شِمْرَاحٍ فَضَرَبَ بِهِ ضَرْبَةً وَاحِدَةً وَضَرَبَهَا بِهِ ضَرْبَةً وَاحِدَةً وَخَلَّى سَبِيلَهُمَا وَذَلِكَ قَوْلُ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَخُذْ بِنَبِيكَ ضِعْفًا فَإِذَا ضَرَبْتَ بِهِ وَلَا تَحْنُثْ».

۸-۱. خشم و غضب پروردگار

زنا موجب برانگیخته شدن خشم پروردگار می‌شود و فرد زناکار مبعوض پروردگار است.^۱ در روایتی آمده است: «خداوند با پیر زناکار، توانگر ستمکار، بینوای متکبر و گدای پراصرار دشمن است و مزد بخشنده مت‌گذار را نادیده می‌گیرد و خوشگذران بی‌پروای دروغگوی بی‌عار را نکوهیده می‌دارد»^۲ (ابن شعبه حرانی، ۱۳۷۶، ص ۴۸).

۹-۱. هجوم مارها و عقرب‌ها به قبر فرد خیانت‌کننده و برخاستن بوی تعفن از او

بنا بر روایت، کسی که زنا کند و به این عمل اصرار داشته باشد و توبه نکند؛ خداوند ۳۰۰ هزار در را به قبرش می‌گشاید که از آن‌ها مارها، عقرب‌ها و شعله‌های آتش به قبرش هجوم می‌آورند. به همین صورت تا روز قیامت می‌سوزد و هنگامی که از قبر برخیزد، همه مردم محشر از بوی بد و تعفن او در عذاب می‌باشند. وی به آن [بوی بد] و به عملی که در دنیا مرتکب شده است، شناخته می‌شود تا اینکه امر می‌شود که او را به دوزخ (جهنم) ببرند (صدوق، ۱۳۶۷، ج ۵، ص ۳۱۷). امیرمؤمنان علی علیه السلام فرموده است: «هنگامی که روز قیامت فرا می‌رسد، خداوند باد بدبویی را می‌فرستد که اهل محشر چنان از بوی تعفن آن ناراحت می‌شوند که راه نفس را بر آنان می‌بندد (احساس خفگی می‌کنند). آن‌گاه منادی ندا می‌دهد که آیا می‌دانید این بادی که شما را می‌آزارد، از کجاست؟! پاسخ می‌دهند: نمی‌دانیم، اما ما را بسیار آزرده است. به آنان گفته می‌شود: این باد تعفن از شرمگاه زناکارانی است که پیش از آنکه توبه کنند، مرده‌اند؛ پس بر آنان لعنت کنید که خداوند آنان را لعنت کرده است. پس کسی از اهل محشر نمی‌ماند، مگر اینکه می‌گوید: پروردگارا! زناکاران را مورد لعن و نفرین خود قرار ده»^۳ (صدوق، ۱۳۸۱، ص ۶۶۷).

۱. «عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عليه السلام قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وآله فِي الرَّثِيحِ خَمْسٌ خَصَالٍ: يَذْهَبُ بِمَاءِ الْوُجْهِ، وَ يُورِثُ الْفَقْرَ، وَ يَنْقُصُ الْعُمْرَ، وَ يُسْخِطُ الرَّحْمَنَ».

۲. «وَقَالَ عليه السلام: إِنَّ اللَّهَ يُبْعِضُ الشَّيْخَ الرَّثِيحَ وَالْعَبِيَّ الظُّلُومَ وَالْفَقِيرَ الْمُخْتَالَ وَالسَّائِلَ الْمُلْجِفَ وَ يُجِطُّ أَجْرَ الْمُعْطِيِّ الْمَتَّانِ وَ يَمْتُتُ الْبَذِيخَ الْحَرِيءَ الْكَذَّابَ».

۳. «حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ قَالَ حَدَّثَنِي الْحَسَنُ بْنُ مُسْلِمٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَنْ يَحْيَى بْنِ الْمُغْبِرَةِ عَنْ حَفْصٍ قَالَ قَالَ زَيْدُ بْنُ عَلِيٍّ عليه السلام قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام: إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ أَهَبَ اللَّهُ رِيحاً مُنْبِتَةً يَتَأَذَّى بِهَا أَهْلُ الْجَمْعِ حَتَّى إِذَا هَبَّتْ تُنْثَبِكُ بِأَنْفَاسِ النَّاسِ نَادَاهُمْ مُنَادٍ هَلْ تَذَرُونَ مَا هَذِهِ الرِّيحُ الَّتِي قَدْ أَذَتْكُمْ فَيَقُولُونَ لَا فَقَدْ أَذَيْنَا وَ بَلَّغَتْ مِنَّا كُلَّ مَبْلَغٍ قَالَ فَيَقَالُ هَذِهِ الرِّيحُ رِيحُ فُرُوجِ الرِّثَاءِ الَّذِينَ لَقُوا اللَّهَ بِالْزِّنَاءِ ثُمَّ لَمْ يَتُوبُوا فَالْعَنُوهُمْ لَعْنَهُمُ اللَّهُ قَالَ فَلَا يَبْقَى فِي الْمُؤَقَّبِ أَحَدٌ إِلَّا قَالَ اللَّهُمَّ الْعَنِ الرِّثَاءَ».

۱۰-۱. محرومیت از رحمت پروردگار

فردی که با غیر همسر خود رابطه برقرار کند، از رحمت خداوند دور خواهد بود؛ چنانکه در روایتی آمده است که بشیر می‌گوید: در بعضی کتاب‌ها خواندم که خداوند تبارک و تعالی فرموده است: «مشمول رحمت خود نخواهم کرد کسی را که مرا مورد قسم‌های دروغ خود قرار دهد و به رحمت خود نزدیک نمی‌کنم آن کس را که زناکار باشد»^۱ (صدوق، ۱۳۶۷، ج ۵، ص ۳۳۴). همچنین پروردگار متعال در روز قیامت با زناکار سخن نخواهد گفت و به او توجه نخواهد کرد.^۲ رحمت خداوند دوگونه است. یک نوع رحمت خداوند شامل تمام مخلوقات اعم از دوست، دشمن، مؤمن، کافر، نیکوکار و بدکار می‌شود؛ مانند رحمت خلقت، رزق، باریدن باران و غیر آن که این رحمت عام خداوند است. نوع دیگری از رحمت خداوند، عبارت از رحمت خاص پروردگار است که بر خلاف رحمت عام است و فقط شامل بندگان مطیع، صالح و فرمانبردار (اهل ایمان) می‌شود و دیگران در آن سهیم نیستند؛ زیرا آن‌ها به حکم ایمان و عمل صالح، شایستگی این را یافته‌اند که از رحمت، بخشش و احسان خاصی که گنهکاران از آن سهمی ندارند، بهره‌مند شوند (مکارم شیرازی، ۱۳۷۴، ج ۱، ص ۲۲؛ قرشی بنایی، ۱۴۱۲، ج ۳، ص ۷۲). از این روست که گفته‌اند رحیم، صفتی از صفات خداوند است که به مؤمنان در آخرت تعلق می‌گیرد و مخصوص مؤمنان است^۳ (صدوق، بی‌تا (الف)، ص ۲۵۶). دوری از رحمت خداوند، از جمله عقوبت‌هایی است که بالاتر از عذاب جهنم و سوختن جسم است (مکارم شیرازی، ۱۳۸۵، ج ۱، ص ۵۱۹). بنابراین منظور از دور بودن زناکار از رحمت خداوند، دوری از رحمت خاص پروردگار است.

۱۱-۱. محرومیت از شفاعت

کسی که مرتکب خیانت زناشویی شود، در روز قیامت از شفاعت رسول خدا ﷺ محروم خواهد شد؛ چنانکه در روایتی آمده است: «ابوشبل می‌گوید: به امام صادق علیه السلام عرض کردم

۱. «وَرَوَى عَلِيُّ بْنُ إِسْمَاعِيلَ الْمِیْسَرِيُّ عَنْ بَشِيرٍ قَالَ قَرَأْتُ فِي بَعْضِ الْكُتُبِ قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لَا أُبَيِّلُ رَحْمَتِي مَنْ يُعْرِضُنِي لِلْإِيمَانِ الْكَاذِبَةِ وَلَا أُذْنِي مَنِّي يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَنْ كَانَ زَانِياً».

۲. «لَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ ... وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ».

۳. «الرَّحْمَنُ بِجَمِيعِ خَلْقِهِ وَ الرَّحِيمُ بِالْمُؤْمِنِينَ خَاصَّةً».

مردی مسلمان با کنیز برادرش زنا کرده است، توبه آن چیست؟ حضرت فرمود: آن است که نزد او برود، او را خبر دهد، از او بخواهد که وی را حلال کند و دیگر چنین کاری انجام ندهد. عرض کردم اگر برادرش او را نبخشید و بر او حلال نکرد؟ امام علیه السلام فرمود: در حال مرگ یا روز محشر، زانی و خائن می‌میرد و در قیامت به همین صورت محشور می‌شود. عرض کردم آیا سرانجامش آتش است؟ فرمود: ای گروه شیعیان! هر چند شفاعت رسول خدا صلی الله علیه و آله و شفاعت ما گناهان شما را فرا می‌گیرد، ولی به عمل فحشا باز نگردید و به شفاعت ما نیز تکیه نکنید؛ چرا که به خدا سوگند کسی که چنین عملی انجام دهد، شفاعت ما به او نمی‌رسد و او را در بر نمی‌گیرد، مگر پس از آنکه عذاب به او برسد و هول جهنم را ببیند»^۱ (صدوق، ۱۳۶۷، ج ۵، ص ۳۶۹).

۱۲- ۱. عذاب دردناک و جاودانگی در عذاب

کسی که وارد رابطه با غیر همسرش شده باشد، در روز قیامت از گناهان پاک نمی‌شود و عذاب دردناکی خواهد داشت^۲ (مجلسی، ۱۴۰۴، ج ۱۰، ص ۲۱۴)؛ چنانکه در روایتی به این مسئله اشاره شده است: «هر کس با زنی که بر او حرام است یا با مرد و یا پسری از پشت نزدیکی نماید، خداوند او را در روز قیامت با بویی بدتر از مردار که موجب آزار مردم است، محشور می‌کند تا اینکه وارد دوزخ شود، هیچ توبه و فدیة‌ای را از او نمی‌پذیرد، اعمال او را تباه می‌کند و او را در تابوتی که قطعات آن با میخ‌های آهنین به هم کوبیده شده است، جای می‌دهد. آنقدر با تیغ‌ها و شمشیرها در آن تابوت بر او می‌زنند که پیکرش با آن میخ‌ها در هم فرو می‌رود. عذاب او به قدری سخت است که اگر یکی از رگ‌های او را بر چهارصد امت بگذارند، همه یکباره جان می‌دهند؛ زیرا عذاب او از همه مردم بیشتر است»^۳ (صدوق، ۱۳۸۲، ص ۵۵۵). بر اساس آیات قرآن، عذاب فردی که وارد رابطه نامشروع با غیر همسرش شود؛

۱. «عَنْ أَبِي شَيْبَةَ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام رَجُلٌ مُسْلِمٌ فَجَزَّ بِجَارِيَةِ أَخِيهِ فَمَا تَوْبَتُهُ قَالَ يَأْتِيهِ وَ يُخْرِجُهُ وَ يَسْأَلُهُ أَنْ يَجْعَلَهُ فِي حِلٍّ وَ لَا يَعُودُ قُلْتُ فَإِنْ لَمْ يَجْعَلْهُ مِنْ ذَلِكَ فِي حِلٍّ قَالَ يَلْقَى اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ زَانِيًا خَائِنًا قَالَ قُلْتُ فَالْثَّارُ مَصِيرُهُ قَالَ شَفَاعَةُ مُحَمَّدٍ عليه السلام وَ شَفَاعَتُنَا تُحِيطُ بِذُنُوبِكُمْ يَا مَعْشَرَ الشَّيْعَةِ فَلَا تُعْذِرُوا وَ لَا تَتَكَلَّمُوا عَلَى شَفَاعَتِنَا فَوَ اللَّهِ لَا يَبْتَالُ أَحَدٌ شَفَاعَتَنَا إِذَا فَعَلَ هَذَا حَتَّى يُصِيبَهُ أَلَمُ الْعَذَابِ وَ يَرَى هَوْلَ جَهَنَّمَ».

۲. «قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: ثَلَاثَةٌ لَا يَكْلِمُهُمُ اللَّهُ وَ لَا يُنْظِرُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ لَا يُزَكِّيهِمْ، وَ هُمْ عَذَابُ أَلِيمٍ: شَيْخُ زَانٍ، وَ مَلِكٌ جَبَّارٌ، وَ مُقِلٌ مُخْتَالٌ».

۳. «وَمَنْ نَكَحَ امْرَأَةً حَرَامًا فِي دُبُرِهَا أَوْ رَجُلًا أَوْ غُلَامًا حَسَرَهُ اللَّهُ تَعَالَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَنْتَنَ مِنَ الْجَيْفَةِ يَتَأَذَى بِهِ النَّاسُ حَتَّى يَدْخُلَ جَهَنَّمَ وَ لَا يَقْبَلُ اللَّهُ مِنْهُ صِدْقًا وَ لَا عَدْلًا وَ أَخْبَطَ اللَّهُ عَمَلَهُ وَ يَدْعُهُ فِي تَابُوتٍ مُشْدُوداً بِمَسَامِيرٍ مِنْ حَدِيدٍ وَ يُضْرَبُ عَلَيْهِ فِي التَّابُوتِ بِصَفَاحِهِ حَتَّى يَبْشِكَ [يَتَشَبَّكَ] فِي تِلْكَ الْمَسَامِيرِ فَلَوْ وُضِعَ عِزِّي مِنْ عُرْوَةٍ عَلَى أَرْبَعِمِائَةِ أُمَّةٍ لَمَاتُوا جَمِيعاً وَ هُوَ مِنْ أَشَدِّ النَّاسِ عَذَاباً».

در روز محشر دو برابر [نسبت به گناهان دیگر] است و تا ابد، باخواری در آن عذاب خواهد ماند^۱ (فرقان: ۶۹).

۱۳-۱. خروج چرکابه و زردابه در قعر جهنم

خروج چرکابه در جهنم از فرج زنی که وارد رابطه با غیر همسر خود شود، از پیامدهای دیگر خیانت زناشویی است؛ چنانکه در روایتی آمده است: «بر خداوند متعال حق است که شراب خوار را از چرکابه و زرداب قعر جهنم [که خارج شده از فرج زنان تبهکار و جمع‌آوری شده است، در دیگ‌هایی در ته دوزخ] سیراب می‌سازد؛ همان آبی که اهل جهنم از آن می‌خورند و به سبب آن، آنچه که در شکم دارند و پوست‌هایشان گداخته می‌شود»^۲ (صدوق، ۱۳۶۷، ج ۵، ص ۳۱۱).

۱۴-۱. نفاق و رسوایی

کسی که به عورت غیر همسر خود نگاه کند، در زمره منافقین خواهد بود و رسوا و مفتضح می‌شود؛ چنانکه در روایت آمده است که معصوم علیه السلام فرمود: «کسی به خانه همسایه‌اش سر نکشد و ... هر کس به عورت برادر مسلمان‌اش نگاه کند یا به عورت غیر همسرش از روی عمد بنگرد، خداوند متعال وی را در زمره منافقین قرار می‌دهد. آنان که عیوب مردم را جستجو می‌کنند، از دنیا بیرون نمی‌روند تا اینکه خداوند متعال آن‌ها را رسوا و مفتضح سازد؛ مگر اینکه توبه نمایند»^۳ (صدوق، ۱۳۶۷، ج ۵، ص ۳۱۷).

۱۵-۱. شباهت به بت پرستان

کسی که بر خیانت زناشویی مداومت داشته باشد، بت پرست به شمار می‌آید. از امام صادق علیه السلام روایت شده است که فرمود: «کسی که کارش زنا یا دزدی و یا باده‌نوشی (شراب خوردن) است، [کیفر و سرانجام او] همانند بت پرست خواهد بود»^۴ (صدوق، ۱۳۸۱، ص ۶۱۸).

۱. «يُصَاعَفُ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدُ فِيهِ مُهَانًا».

۲. «حَقًّا عَلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ أَنْ يَسْقِيَهُ مِنْ طَبِئَةِ خَبَالٍ وَ هِيَ صَدِيدُ أَهْلِ النَّارِ وَ مَا يُخْرِجُ مِنْ فُرُوجِ الزَّانَةِ فَيَجْتَمِعُ ذَلِكَ فِي قُدُورِ جَهَنَّمَ فَيَشْرِبُهُ أَهْلُ النَّارِ فَيُصْهِرُ بِهِ مَا فِي بُطُونِهِمْ وَ الْجُلُودِ».

۳. «وَبَيَّ أَنْ يَظْلِعَ الرَّجُلُ فِي بَيْتِ جَارِهِ وَ قَالَ مَنْ نَظَرَ إِلَى عَوْرَةِ أَخِيهِ الْمُسْلِمِ أَوْ عَوْرَةِ غَيْرِ أَهْلِهِ مُتَعَمِّدًا أَدْخَلَهُ اللَّهُ تَعَالَى مَعَ الْمُتَنَافِقِينَ الَّذِينَ كَانُوا يَبْحَثُونَ عَنْ عَوْرَاتِ النَّاسِ وَ لَمْ يَخْرُجْ مِنَ الدُّنْيَا حَتَّى يَفْضَحَهُ اللَّهُ إِلَّا أَنْ يَتُوبَ ...».

۴. «عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: مُدْمِنُ السَّرِقَةِ وَ الزَّانِ وَ الشَّرَابِ كَعَابِدٍ وَتَنٍ».

۱۶- ۱. دخول در آتش بدون حسابرسی و لزوم بر تن کردن لباس آتشین در قیامت

فردی که وارد روابط خارج از چهارچوب ازدواج می‌شود، بدون حسابرسی به جهنم خواهد رفت؛ چنانکه امام صادق علیه السلام فرموده است: «خداوند سه طایفه را بدون حساب به بهشت و سه طایفه را بدون حساب به دوزخ می‌برد. آن سه طایفه که بدون حساب به بهشت می‌برد، یکی پیشوای عادل است، دیگری بازرگان راستگو و سوم شخص سالمندی که عمر خود را در فرمانبرداری حق سپری کرده باشد. آن سه طایفه را که بدون حساب به جهنم می‌برند، یکی پیشوای ستمکار است، دیگری بازرگان دروغگو و سوم پیرمرد زناکار است»^۱ (صدوق، بی‌تا (ب)، ج ۱، ص ۹۰). در روایت دیگری درباره زنان زناکار چنین آمده است: «هنگامی که روز قیامت شود، زنان زناکار را می‌آورند در حالی که لباس‌هایی آتشین بر تن، نقاب‌هایی از آتش بر چهره و شلوارهایی آتشین بر پا دارند. در شکم‌شان تاگلوگاه عمودهایی از آتش داخل می‌کنند، آن‌گاه آنان را در آتش می‌افکنند»^۲ (صدوق، ۱۳۸۲، ص ۵۲۹).

۱۷- ۱. عدم آموزش و عدم استثمام بوی بهشت

محرومیت از بخشش و آمرزیده نشدن، پیامد دیگری است که گریبانگیر زنی شوهرداری می‌شود که وارد رابطه با فردی غیر از همسر می‌شود، از او بچه‌دار می‌گردد و آن فرزند را به شوهر خود نسبت می‌دهد. اگر چنین شخصی در دنیا از کار خود توبه نکند، در قیامت از غفران و بخشش الهی محروم خواهد شد؛ چنانکه در روایتی آمده است که امام علی علیه السلام فرمود: «آیا شما را از بزرگ‌ترین زنا خبردار نکنم؟». عرض کردند: بفرمایید. حضرت فرمود: «بزرگ‌ترین زنا، زناي زنی است که مرد دیگری را به بستر شوهرش آورده و از وی دارای فرزند گشته است و آن فرزند را به شوهر واقعی خود نسبت می‌دهد. این، زن همان زنی است که

۱. «عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: ثَلَاثَةٌ يُدْخِلُهُمُ اللَّهُ الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ وَ ثَلَاثَةٌ يُدْخِلُهُمُ اللَّهُ النَّارَ بِغَيْرِ حِسَابٍ فَأَمَّا الَّذِينَ يُدْخِلُهُمُ اللَّهُ الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ فَأَمَامٌ عَادِلٌ وَ تاجرٌ صَدُوقٌ وَ شَيْخٌ أَفْقَى عُمُرُهُ فِي طَاعَةِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ أَمَّا الثَّلَاثَةُ الَّذِينَ يُدْخِلُهُمُ اللَّهُ النَّارَ بِغَيْرِ حِسَابٍ فَأَمَامٌ جَائِرٌ وَ تاجرٌ كَذُوبٌ وَ شَيْخٌ زَانٍ».

۲. «فَقَالَتْ أَخْبِرْنِي مِنَ اللَّوَاتِي مَعَ اللَّوَاتِي مَا هُوَ فِيهِ قَالَ حَدُّ الزَّانِيَةِ إِذَا كَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُؤْتَى بِهِنَّ قَدْ أَلْسِنَ بِقِطَاعٍ مِنْ نَارٍ وَ قُتِعْنَ بِمِثْقَالِ مِنْ نَارٍ وَ سُورِلْنَ مِنْ سَوَارٍ مِنْ نَارٍ وَ أُدْخِلْنَ فِي أَجْوَافِهِنَّ إِلَى رُءُوسِهِنَّ أَعْمِدَةٌ مِنْ نَارٍ وَ قُذِفَ بِهِنَّ فِي النَّارِ لَيْتُهُنَّ الْأَمْرَةَ أَوَّلَ مَنْ عَمِلَ هَذَا قَوْمٌ لَوْ طُفِئَ النَّارُ لَمُنَّ النَّارُ بِالنِّسَاءِ وَ النَّسَاءُ بِالنِّسَاءِ وَ بَنَى النَّسَاءُ بِغَيْرِ رِجَالٍ فَفَعَلْنَ كَمَا فَعَلَ رِجَالُهُنَّ».

خداوند در قیامت با او سخن نمی‌گوید، به او نظر رحمت نمی‌افکند، او را نمی‌آمرزد، از گناهان پاک نمی‌کند و برای او عذاب و کیفر بسیار دردناکی خواهد بود»^۱ (صدوق، ۱۳۶۷، ج ۵، ص ۳۰۲). بر اساس روایات فردی که مرتکب خیانت زناشویی و زنا شود، بوی بهشت را استشمام نخواهد کرد^۲ (کلینی، ۱۴۲۹، ج ۴، ص ۶۵).

۲. آسیب‌های خانوادگی

منظور از آسیب‌های خانوادگی، آسیب‌های مشترک میان زوجین است و یا عضوی از اعضای خانواده غیر از فرد بی‌وفا را درگیر می‌کند. این آسیب‌ها را می‌توان به آسیب‌هایی که به زوجین وارد می‌شود و مشترک میان آن‌هاست و آسیب‌هایی که به فرزندان وارد می‌شود، تقسیم کرد.

۱- ۲. آسیب مشترک میان زوجین

منظور از آسیب به زوجین، آسیب‌هایی است که هم متوجه فرد بی‌وفا و هم متوجه همسرش می‌شود و مشترک میان آن‌هاست. این آسیب‌ها عبارتند از: رفتن برکت از زندگی زوجین،^۳ حبس (جلوگیری از) رزق و دست نیافتن به آن، از بین رفتن روزی و فقیر شدن از پیامدهای دیگر زناست؛ چنانکه در روایتی چنین آمده است: «از جمله گناهانی که موجب حبس رزق و دست نیافتن بر آن می‌شود، زناست»^۴ (صدوق، ۱۳۸۰، ج ۲، ص ۸۵۵). در روایتی دیگر آمده است: «زنا روزی را از بین می‌برد».^۵ در جای دیگر این تعبیر به کار رفته است: «زنا کردن فقر و تنگدستی را به ارمغان می‌آورد».^۶ از جمله پیامدهای دیگر خیانت زناشویی این است که فساد به بار می‌آورد و موجب وقوع قتل می‌شود؛ چنانکه بسیاری از قتل‌ها به خاطر زنا و تعرض به نوامیس صورت می‌گیرد (ر.ک: صدوق، ۱۴۱۳، ج ۳، ص ۵۶۵). مردی که بداند همسرش به او خیانت می‌کند

۱. «قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (ع): أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِكَبْرِ الزَّانَا؟ قَالُوا: بَلَى. قَالَ: هِيَ امْرَأَةٌ تُوطِئُ فِرَاشَ زَوْجِهَا فَتَأْتِي بِوَلَدٍ مِنْ غَيْرِهِ فَنُكِّلُهُمُ زَوْجَهَا فَيَتَلَكَّ الَّتِي لَا يُكَلِّمُهَا اللَّهُ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يُزَكِّيْهَا وَهِيَ عَذَابٌ أَلِيمٌ».

۲. «فَإِنَّ رِيحَ الْجَنَّةِ تُوجَدُ مِنْ مَسِيرَةِ أَلْفِ عَامٍ، وَلَا يَجِدُهَا عَاقٍ، وَلَا قَاطِعُ رَجَمٍ، وَلَا شَيْخُ زَانٍ».

۳. «وَإِيَّاكَ وَالزَّانِيَ فَإِنَّهُ يَمْنَحُ الْبِرَّكَهَ وَ يُهْلِكُ الدِّينَ».

۴. «عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (ع): قَالَ: الذُّنُوبُ ... الَّتِي تَحْبِسُ الرِّزْقَ الزَّانَا».

۵. «اتَّقِ الزَّانِيَ، فَإِنَّهُ يَمْنَحُ الرِّزْقَ، وَيُبْطِلُ الدِّينَ».

۶. «يُورِثُ الْفَقْرَ».

و بداند و اهمیت ندهد، هرگز بوی بهشت را استشمام نخواهد کرد؛ چنانکه رسول خدا ﷺ فرموده است: «بوی بهشت از مسافت پانصد سال راه به مشام می‌رسد، ولی عاقل والدین و دیوث آن را استشمام نمی‌کنند». پرسیدند: یا رسول الله ﷺ دیوث چه کسی است؟ فرمود: «مردی که همسرش با مردان دیگر رابطه دارد، او می‌داند و اهمیت نمی‌دهد»^۱ (صدوق، ۱۳۶۷، ج ۵، ص ۹۴).

۲-۲. آسیب به فرزندان

یکی دیگر از پیامدهای خیانت زناشویی، این است که اطفال به درستی تربیت نمی‌شوند؛ زیرا دیگر رغبتی در تربیت آن‌ها وجود نخواهد داشت. میراث و نسبت‌ها نیز به هم می‌خورد؛ چون پدر فرزندی که از راه زنا متولد شده است، معمولاً معلوم نیست (صدوق، ۱۴۱۳، ج ۳، ص ۵۶۵). چنین فرزندی از پدر و مادر خویش ارث نمی‌برد.^۲ همچنین بر اساس روایات، شهادت زنازاده مقبول و پذیرفته نیست.^۳ بنا بر دستورات اسلام، از فرزندی که از راه رابطه نامشروع به دنیا آمده است، باید دوری کرد.^۴ در واقع در فرزندی که از طریق رابطه خارج از چهارچوب ازدواج متولد شده باشد، هیچ خیری نیست و نباید از او انتظار کار خیر داشت؛ چنانکه امام باقر ع علیه السلام فرموده است: «هیچ خیری در زنازاده نیست، نه در پوست، نه در مو، نه در گوشت، نه در خون و نه در هیچ چیز دیگرش»^۵ (صدوق، ۱۳۸۱، ص ۶۶۹ و ۶۷۰). در روایات بر این مسئله تأکید شده است که کودکی که پدر یا مادرش را در حال آمیزش حلال و یا زنا ببیند و یا کلام‌شان را بشنود، هرگز رستگار نخواهد شد.^۶

۱. «قَالَ ﷺ: إِنَّ الْجَنَّةَ لَتُوجَدُ رِجْلُهَا مِنْ مَسِيرَةِ خَمْسِمِائَةِ عَامٍ وَلَا يَجِدُهَا عَاقٌّ وَلَا دَيُّوثٌ قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا الدَّيُّوثُ قَالَ الَّذِي تَزْنِي امْرَأَتُهُ وَهُوَ يَعْلَمُ بِهَا».

۲. «وَلَا يُورَثُ وَلَدُ الزَّانِي إِلَّا الرَّجُلُ يَدْعِي ابْنَ وَلِيدَتِهِ».

۳. «سَأَلْتُ أَبَا جَعْفَرٍ ع عَنْ شَهَادَةِ وَلَدِ الزَّانَا حُجُورٌ فَقَالَ لَا فَقُلْتُ إِنَّ الْحَكَمَ بِنِ عْتَبِيَّةَ يُرْعَمُ أَنَّهَا حُجُورٌ فَقَالَ اللَّهُمَّ لَا تَغْفِرْ ذَنْبَهُ مَا قَالَ اللَّهُ لِلْحَكَمِ إِنَّهُ لَذِكْرٌ لَكَ وَلِقَوْمِكَ فَلْيَذْهَبِ الْحَكَمُ بَيْنَنَا وَبَيْنَا فَوَاللَّهِ لَا يُؤْخَذُ الْعِلْمُ إِلَّا مِنْ أَهْلِ بَيْتٍ نَزَلَ عَلَيْهِمْ جِبْرِيلُ ع».

۴. «قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: خَمْسَةٌ يُجْتَنَّبُونَ عَلَى كُلِّ خَالٍ الْمُجْذُومُ وَالْأَبْرَصُ وَالْمُجَنُّونُ وَلَدُ الزَّانَا وَالْأَعْرَابِيُّ».

۵. «لَا خَيْرَ فِي وَلَدِ الزَّانَاءِ وَلَا فِي بَشَرِهِ وَلَا فِي شَعْرِهِ وَلَا فِي لَحْمِهِ وَلَا فِي دَمِهِ وَلَا فِي شَيْءٍ مِنْهُ يَغْنِي وَلَدَ الزَّانَاءِ».

۶. «قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ أَنَّ رَجُلًا غَشِيَ امْرَأَتَهُ فِي الْبَيْتِ صَبِيٌّ مُسْتَبْقِطٌ بَرَاهُمَا، وَبَسْمَعُ كَلَامُهُمَا وَتَفَسَّهُمَا، مَا أُلْفَحَ أَبَدًا؛ إِنْ كَانَ غُلَامًا كَانَ زَانِيًا، أَوْ جَارِيَةً كَانَتْ زَانِيَةً» عَلَيْهِ بِنُ الْحُسَيْنِ ع: «إِذَا أَرَادَ أَنْ يَغْشَى أَهْلَهُ، أَغْلَقَ الْبَابَ، وَأَرْخَى السُّتُورَ، وَأَخْرَجَ الْخَدَمَ».

زنزاده، اهل بیت علیهم السلام را دوست ندارد و بغض و کینه آن‌ها را در دل دارد. همواره میل به حرام دارد؛ زیرا از حرام خلق شده است. دین را سبک می‌شمارد و در نگاه مردم، بد به نظر می‌آید و در حضور دوستانش کار بد انجام می‌دهد؛ چنانکه رسول خدا صلی الله علیه و آله فرموده است: «کسی که خاندان مرا دوست ندارد، سرشتش یکی از سه چیز است؛ یا منافق است یا زنزاده و یا کسی است که مادرش در حال ناپاکی به او آبستن شده است»^۱ (صدوق، بی‌تا (ب)، ج ۱، ص ۱۲۴). در روایتی دیگر نیز آمده است: «برای زنزاده چند علامت است که یکی از آن‌ها، بغض ما اهل بیت است. دوم آنکه او همواره میل به حرام دارد؛ زیرا از حرام خلق شده است. سوم دین را سبک می‌شمارد. چهارم در نزد مردم بد منظر است. کسی که در حضور دوستانش عمل بدی انجام دهد، یا زنزاده است و یا مادرش در حال حیض او را حامله شده است»^۲ (صدوق، بی‌تا (ج)، ص ۱۲۷). چنین فردی زنکردن را دوست دارد.^۳ بد اخلاق و بد زبان است.^۴ البته این روایت دال بر این نیست که هر فرد بد اخلاق و بد زبانی حتماً زنزاده است.

۳. آسیب‌های اجتماعی

خیانت زناشویی موجب می‌شود تا مرگ ناگهانی در جامعه زیاد شود.^۵ وقوع زلزله^۶ و نازل نشدن نعمت‌هایی همچون باران بر انسان، از دیگر پیامدها و آسیب‌های اجتماعی خیانت است؛ چنانکه امام باقر علیه السلام فرموده است: «زمانی که مردم مرتکب گناهان شوند، خداوند متعال بارانی را که در آن سال برای آن‌ها مقدر فرموده است، از آن‌ها برمی‌گرداند و به سوی بیابان‌ها، دریاها و کوه‌ها می‌فرستد»^۷ (کلینی، ۱۳۶۹، ج ۳، ص ۳۷۳). خیانت زناشویی نیز چون

۱. «قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ لَمْ يُحِبَّ عَشْرَتِي فَهُوَ لَا خُدَى ثَلَاثٌ إِنَّمَا مُنَافِقٌ وَإِنَّمَا لَزْنِيَّةٌ وَإِنَّمَا امْرُؤٌ حَمَلَتْ بِهِ أُمُّهُ فِي غَيْرِ طَهْرٍ».

۲. «قَالَ عَلَيْهِ السَّلَام: لَوْلَا الزَّيْنَةُ لَمَاتَ أَحَدُهَا بُغْضُنَا أَهْلَ الْبَيْتِ وَثَانِيهَا أَنَّهُ يَحْنُ إِلَى الْحَرَامِ الَّذِي خُلِقَ مِنْهُ وَثَالِثُهَا الْاسْتِخْفَافُ بِالْبَدَنِ وَرَابِعُهَا سُوءُ الْمُخْطَرِ لِلنَّاسِ وَلَا يُبْسِيءُ مُخْطَرٌ إِخْوَانِهِ إِلَّا مَنْ وُلِدَ عَلَى غَيْرِ فِرَاشٍ أَبِيهِ أَوْ مَنْ حَمَلَتْ بِهِ أُمُّهُ فِي حَيْضَتِهَا».

۳. «كَذَبَ مَنْ زَعَمَ أَنَّهُ وُلِدَ مِنْ حِلَالٍ وَهُوَ يُحِبُّ الزَّيْنَةَ».

۴. «عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ السَّلَام: قَالَ: عَلَامَاتُ وَلَدِ الزَّيْنَةِ ثَلَاثُ سُوءِ الْمُخْطَرِ وَالْحَيْنُ إِلَى الزَّيْنَةِ وَبُغْضُنَا أَهْلَ الْبَيْتِ».

۵. «عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَام: قَالَ: وَجَدْنَا فِي كِتَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِذَا ظَهَرَ الزَّيْنُ مِنْ بَعْدِي، كَثُرَ مَوْتُ الْفَجَاءَةِ».

۶. «قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَام: إِذَا فُشَا أَرْبَعَةٌ ظَهَرَتْ أَرْبَعَةٌ: إِذَا فُشَا الزَّيْنُ ظَهَرَتْ الزَّلْزَلَةُ».

۷. «إِذَا عَمِلَ قَوْمٌ بِالتَّعَاصِي صَرَفَ عَنْهُمْ مَا كَانَ قَدَرَهُمْ مِنَ الْمَطَرِ فِي تِلْكَ السَّنَةِ إِلَى غَيْرِهِمْ وَإِلَى الْفَتَايِ وَالْبَحَارِ وَالْجِبَالِ».

از گناهان بزرگ است،^۱ این عقوبت را در پی دارد. ویرانی نظم اجتماعی و ناامنی روانی افراد جامعه، از دیگر پیامدهای گناه است؛ چنانکه رسول خدا ﷺ فرموده است: «گناه برای غیر گنهکار نیز شوم است. اگر او (گنهکار) را سرزنش کند، بدان (به آن گناه) مبتلا می‌شود. اگر غیبت او را کند، گنهکار می‌شود و اگر به آن راضی باشد، شریک وی است»^۲ (پاینده، ۱۳۸۲، ص ۴۹۳). بر اساس روایات اگر گناه به طور آشکار انجام شود و جلوی آن گرفته نشود، شیوع پیدا خواهد کرد و ضرر آن به همه افراد جامعه خواهد رسید؛ چنانکه رسول خدا ﷺ فرموده است: «تردیدی نیست که اگر بنده‌ای در پنهان (از اوامر و نواهی حق) نافرمانی کند، پیامد و زیان آن تنها گریبانگیر خود او خواهد شد، ولی اگر به طور آشکار چنین کار ناشایسته‌ای را انجام دهد و مورد سرزنش مردم قرار نگیرد؛ آثار سوء ناشی از آن دامنگیر عموم مردم و زیان آن فراگیر خواهد شد»^۳ (صدوق، ۱۳۸۱، ص ۶۶۴).

نتیجه‌گیری

هدف از این پژوهش، بررسی آسیب‌های خیانت زناشویی بر اساس منابع اسلامی است. از این‌رو محقق در پی کشف این آسیب‌ها بر اساس آیات و روایات است. بر اساس نتایج تحقیق حاضر از دیدگاه اسلامی، خیانت زناشویی آسیب‌هایی را به دنبال دارد که توجه به آن‌ها در پیشگیری و وقوع خیانت زناشویی تأثیرگذار خواهد بود. آسیب‌های خیانت زناشویی را می‌توان به آسیب‌های فردی، خانوادگی و اجتماعی تقسیم کرد. منظور از آسیب‌های فردی، آسیب‌هایی است که به فردی که خیانت کرده است، وارد می‌شود. این آسیب‌ها عبارتند از: محرومیت از معارف و حقایق علوم، از دست رفتن موقعیت‌های خوب ازدواج، قساوت قلب، خروج ایمان، افتادن در دام شیطان، دادن تقاص، مجازات کیفری، خشم و غضب پروردگار، هجوم مارها و عقرب‌ها به قبر فرد خیانتکار و برخاستن بوی تعفن از او، محرومیت از رحمت پروردگار، محرومیت از شفاعت، عذاب دردناک و جاودانگی در

۱. «الْكَبَائِرُ الَّتِي أَوْعَدَ اللَّهُ عَذْرَ وَ جَلَّ عَلَيْهَا النَّارُ مِنْ شَرْبِ الخُمُورِ وَالزِّنَا وَالرِّبَا وَ...».

۲. «الَّذَنْبُ شَوْمٌ عَلَى غَيْرِ فاعِلِهِ إِنْ عَيَّرَهُ ابْنُئِلَى بِهِ وَإِنْ أَغْتَابَهُ أَمٌّ وَارْتَضَى بِهِ شَارِكُهُ».

۳. «إِنَّ الْمُصِيبَةَ إِذَا عَمِلَ بِهَا الْعَبْدُ سِرًّا لَمْ تُضَرَّ إِلَّا عَامِلُهَا وَإِذَا عَمِلَ بِهَا عَلَانِيَةً لَمْ يَعْزُرْ عَلَيْهِ أَحَدٌ قَالَ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ إِنَّهُ يُدَلُّ بِعَمَلِهِ دِينَ اللَّهِ وَ يَفْتَدِي بِهِ أَهْلَ عَدَاوَةٍ».

عذاب، خروج چرکابه و زردابه در قعر جهنم، نفاق و رسوایی، شباهت به بت پرستان، دخول در آتش بدون حسابرسی و لزوم بر تن کردن لباس آتشین در قیامت، عدم آمرزش. منظور از آسیب‌های خانوادگی نیز آسیب‌های مشترک میان زوجین است و یا عضو از اعضای خانواده غیر از فرد بی‌وفا را درگیر می‌کند. این آسیب‌ها عبارتند از: از بین رفتن رزق و روزی و فقیر شدن، از بین رفتن برکت، قتل، عدم استشمام بوی بهشت، تربیت نادرست فرزندان و از بین رفتن نسبت‌ها، محرومیت از ارث، مقبول واقع نشدن شهادت، انزوا و تنهایی، خیر نداشتن، رستگار نشدن، سبک شمردن دین، بغض داشتن نسبت به اهل بیت علیهم‌السلام، بدمنظری نزد مردم، میل به گناه، بداخلاقی. آسیب‌های اجتماعی نیز به آسیب‌های گفته می‌شود که افزون بر افراد خانواده، افراد جامعه را نیز در برخواهد گرفت که این آسیب‌ها عبارتند از: مرگ ناگهانی، زلزله، زوال نعمت‌های الهی همچون باران، ناامنی روانی جامعه و شیوع گناه در جامعه.

برخی از آسیب‌هایی که با توجه به منابع اسلامی به دست آمد، به نوعی در پژوهش‌های روان‌شناسی نیز وجود دارند و تقریباً مشترک میان هر دو است. از جمله این آسیب‌ها می‌توان به مواردی همچون قتل، شیوع انحراف در جامعه و تربیت نادرست فرزندان اشاره کرد. بعضی از آسیب‌ها نیز در منابع اسلامی وجود دارند، اما در پژوهش‌های روان‌شناسی یافت نشدند که این آسیب‌ها عبارتند از: محرومیت از معارف و حقایق علوم، از دست رفتن موقعیت‌های خوب ازدواج، قساوت قلب، خروج ایمان، افتادن در دام شیطان، دادن تقاص، مجازات کیفری، خشم و غضب پروردگار، هجوم مارها و عقرب‌ها به قبر فرد خیانتکار و برخاستن بوی تعفن از او، محرومیت از رحمت پروردگار، محرومیت از شفاعت، عذاب دردناک، جاودانگی در عذاب، خروج چرکابه و زردابه در قعر جهنم، نفاق و رسوایی، شباهت به بت پرستان، دخول در آتش بدون حسابرسی، لزوم بر تن کردن لباس آتشین در قیامت، عدم آمرزش، از بین رفتن رزق و روزی و فقیر شدن، از بین رفتن برکت، عدم استشمام بوی بهشت، از بین رفتن نسبت‌ها، محرومیت از ارث، مقبول واقع نشدن شهادت، انزوا و تنهایی، خیر نداشتن، رستگار نشدن، سبک شمردن دین، داشتن بغض نسبت به اهل بیت علیهم‌السلام.

بدمنظری نزد مردم، میل به گناه، بداخلاقی، مرگ ناگهانی، زلزله، زوال نعمت‌های الهی همچون باران و ناامنی روانی جامعه.

با توجه به این اشتراک‌ها و افتراق‌ها، لازم و ضروری است که برای انجام دقیق و کامل تحقیق‌ها و پژوهش‌ها در زمینه خیانت زناشویی از هر دو منبع اسلامی و روان‌شناسی استفاده شود. از آنجایی که پژوهش حاضر پژوهشی کتابخانه‌ای است، میزان تأثیرگذاری آن به صورت تجربی قابل مشاهده نیست. از این رو پیشنهاد می‌شود که افراد متخصص در این زمینه، این تحقیق و نتایج آن را به صورت میدانی مطالعه و بررسی کنند.^۱

۱. این مقاله مستخرج از پایان‌نامه کارشناسی ارشد با عنوان «آسیب‌شناسی روابط فرازناشویی و راه‌های مقابله با آن بر اساس دانش روان‌شناسی و منابع اسلامی» است.

فهرست منابع

فارسی

۱. ابن شعبه حرانی، حسن بن علی، (۱۳۷۶ ش)، رهاورد خرد (ترجمه تحف العقول)، ترجمه پرویز اتابکی، تهران: نشر و پژوهش فرزانه روز.
۲. اسپرینگ، جنیس آبرامز و مایکل اسپرینگ، (۱۳۹۳ ش)، پیوند زخم خورده: روان‌شناسی روابط خارج از حیطه زناشویی - شفای رنج‌های روحی - اعتماد دوباره پس از عهدشکنی همسر، ترجمه مرجان فرجی، تهران: رشد.
۳. اکبری، زهرا، (۱۳۸۹)، «مقایسه سبک‌های دلبستگی در مردان متأهل با روابط فرازناشویی و فاقد روابط فرازناشویی شهر شیراز»، مقطع کارشناسی ارشد، مرودشت: دانشگاه آزاد اسلامی.
۴. امینی‌ها، آزاده و دیگران، (۱۳۹۴)، «تفحص کیفی در واکنش همسران به افشای روابط فرازناشویی»، فصلنامه علمی - پژوهشی مشاوره و روان‌درمانی خانواده، سال پنجم، ش ۱۸، ص ۹۲ - ۷۲.
۵. بشرپور، سجاد، (۱۳۹۱)، «اثربخشی درمان پردازش‌شناختی بر بهبود علائم پس‌آسیبی، کیفیت زندگی، عزت نفس و رضایت زناشویی زنان مواجه شده با روابط فرازناشویی»، فصلنامه علمی - پژوهشی مشاوره و روان‌درمانی خانواده، ش ۵، ص ۲۰۸ - ۱۹۳.
۶. بهارلو، مهری و دیگران، (۱۳۹۴)، «مقایسه سبک‌های هویتی در میان زنان متعهد و غیر متعهد شهر تهران»، دوفصلنامه علمی - پژوهشی پژوهش‌نامه زنان، ش ۱۴، ص ۵۰ - ۳۷.
۷. پاینده، ابوالقاسم، (۱۳۸۲ ش)، نهج الفصاحه (مجموعه کلمات قصار حضرت رسول ﷺ)، تهران: دنیای دانش.
۸. حقانی زنجانی، حسین، (۱۳۵۱)، «حقوق خانواده در اسلام: خیانت به همسر چگونه و در چه صورتی است؟»، درس‌هایی از مکتب اسلام، ش ۱۱، ص ۱۶ - ۱۵.
۹. دارابی، بهنام، (۱۳۹۴)، «لعان در نظام حقوقی اسلام و ظرفیت‌های آن در کاهش جنایات ناشی از بدبینی و خیانت در خانواده»، دوفصلنامه علمی - پژوهشی فقه مقارن، ش ۶، ص ۱۴۰ - ۱۲۳.
۱۰. رضایی، مرجان، (۱۳۹۰)، «رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و سبک دلبستگی با تمایل به روابط فرازناشویی در زوجین»، مقطع کارشناسی ارشد، تهران: دانشگاه تربیت مدرس دانشکده علوم انسانی.
۱۱. رفیعی، سحر و دیگران، (۱۳۹۰)، «رابطه بین طرح‌واره‌های ناسازگارانه اولیه و سبک دلبستگی در زنان دارای روابط فرازناشویی»، فصلنامه علمی - پژوهشی زن و جامعه، ش ۱، ص ۳۶ - ۲۱.
۱۲. زندی‌پور، طیبه و دیگران، (۱۳۸۷)، «رابطه بخشش خیانت همسر و سلامت روان زنان متأهل»، فصلنامه عبمی - پژوهشی پژوهش‌های مشاوره، ش ۲۸، ص ۶۶ - ۵۳.
۱۳. سرمد، زهره و دیگران، (۱۳۸۵ ش)، روش‌های تحقیق در علوم رفتاری، تهران: انتشارات آگاه.
۱۴. سلمان‌پور، محمدجواد، (۱۳۸۸ ش)، عفت و اعمال منافی عفت در روایات معصومین علیهم‌السلام، آثار، زمینه‌ها و عوامل بازدارنده از اعمال منافی عفت، قم: انتشارات اسوه.
۱۵. سواری، کریم و مهین طلایی‌زاده (۱۳۹۴)، «مقایسه روابط فرازناشویی و هوش هیجانی مطلقین و افراد متأهل عادی شهر اهواز»، فصلنامه دستاوردهای روان‌شناسی بالینی، ش ۲، ص ۸۲ - ۶۷.

۱۶. سودانی، منصور و دیگران، (۱۳۹۱)، «اثربخشی زوج درمانی هیجان مدار بر کاهش آسیب‌های ناشی از خیانت همسر»، فصلنامه علمی - پژوهشی تحقیقات علوم رفتاری، ش ۴، ص ۲۶۸ - ۲۵۸.
۱۷. سهرابی، فرامرز و فاطمه رسولی، (۱۳۸۷)، «بررسی رابطه بین سبک دلبستگی و روابط جنسی فرازناشویی در بین زنان بازداشت شده در مرکز مبارزه با مفاسد اجتماعی شهر تهران»، فصلنامه علمی - پژوهشی خانواده‌پژوهی، ش ۱۴، ص ۱۴۳ - ۱۳۳.
۱۸. شرف‌الدین، حسین و عبدالهادی صالحی‌زاده، (۱۳۹۵)، «زمینه‌های روابط فرازناشویی در ایران؛ مطالعه موردی شهر تهران»، فصلنامه علمی - پژوهشی معرفت فرهنگی اجتماعی، ش ۲۷، ص ۱۳۸ - ۱۱۷.
۱۹. شهیداد، عاطفه، (۱۳۹۶)، «رابطه بین سبک دلبستگی، کیفیت زندگی و توجیه روابط فرازناشویی»، فصلنامه علمی پژوهشی مطالعات روان‌شناسی و علوم تربیتی، ش ۱/۱، ص ۹۰ - ۷۶.
۲۰. شیردل، ملیحه، (۱۳۸۵)، «عوامل گرایش زنان و مردان متأهل به روابط نامشروع جنسی»، فصلنامه علمی - پژوهشی رفاه اجتماعی، ش ۲۲، ص ۱۴۸ - ۱۳۳.
۲۱. صادقی، منصوره السادات، (۱۳۸۹)، «الگوی تعامل زناشویی در فرهنگ ایرانی و اثرمندی آموزش مهارت‌های ارتباطی مبتنی بر فرهنگ بر افزایش سازگاری زوجین ناسازگار»، مقطع دکتری، تهران: دانشگاه شهید بهشتی دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی.
۲۲. صدوق، محمد بن علی، (بی‌تالف)، اسرار توحید، ترجمه محمدعلی اردکانی، تهران: انتشارات علمیه اسلامی.
۲۳. _____، (۱۳۸۱ ش)، پاداش نیکی‌ها و کیفر گناهان (ترجمه ثواب الأعمال و عقاب الأعمال)، ترجمه محمد علی مجاهدی، قم: انتشارات سرور.
۲۴. _____، (۱۳۸۲ ش)، ثواب الأعمال و عقاب الأعمال، ترجمه محمدرضا انصاری محلاتی، قم: نسیم کوثر.
۲۵. _____، (بی‌تاب)، الخصال، ترجمه احمد فهری زنجانی، تهران: علمیه اسلامی.
۲۶. _____، (۱۳۸۰ ش)، علل الشرائع، ترجمه محمدجواد ذهنی‌تهرانی، قم: انتشارات مؤمنین.
۲۷. _____، (بی‌تاج)، کتاب المواعظ، ترجمه عزیرالله عطاردی قوچانی، تهران: مرتضوی.
۲۸. _____، (ش ۱۳۶۷)، کتاب من لا یحضره الفقیه، ترجمه علی‌اکبر غفاری، محمدجواد غفاری و صدر بلاغی، تهران: نشر صدوق.
۲۹. صفایی، مهسا، (۱۳۹۱)، «بررسی عوامل تأثیرگذار بر گرایش زنان متأهل به روابط فرازناشویی: نقش ویژگی‌های شخصیتی به عنوان متغیر میانجی»، تهران: دانشگاه الزهراء ع.ه.ع، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی.
۳۰. عبدی، محمدرضا و دیگران، (۱۳۹۱)، «بررسی سبک دلبستگی و رضایت زناشویی افراد متأهل درگیر خیانت اینترنتی»، فصلنامه علمی - پژوهشی مطالعات روان‌شناختی، ش ۳۲، ص ۱۵۸ - ۱۳۵.
۳۱. عجم، علی‌اکبر، (۱۳۹۵)، «تأثیر آموزش‌های مستقیم و غیرمستقیم ماهواره‌ای بر تعارض زناشویی و نگرش به روابط فرازناشویی»، فصلنامه علمی - پژوهشی مطالعات اسلام و روان‌شناسی، ش ۱۸، ص ۱۴۲ - ۱۲۱.
۳۲. عیسی‌نژاد، امید و آرزو باقری، (۱۳۹۵)، «پدیدارشناسی روش‌های توجیه خیانت: سازوکارهای رویارویی با ناهماهنگی‌های شناختی در روابط فرازناشویی»، فصلنامه علمی - پژوهشی مشاوره و روان‌درمانی خانواده، ش ۲۲، ص ۲۰۷ - ۱۸۹.

۳۳. فتحی، منصور و دیگران، (۱۳۹۲ الف)، «عوامل زمینه‌ساز بی‌وفایی زنانشوویی زنان»، فصلنامه علمی- پژوهشی رفاه اجتماعی، ش ۵۱، ص ۱۳۲- ۱۰۹.
۳۴. _____، (۱۳۹۲ ب)، «عوامل زمینه‌ساز بی‌وفایی زنانشوویی مردان»، فصلنامه علمی- پژوهشی رفاه اجتماعی، ش ۵۰، ص ۱۵۸- ۱۳۵.
۳۵. فلاح‌زاده، محمدحسین، (۱۳۹۱ ش)، آموزش فقه (مطابق با فتاوای سیزده تن از مراجع معظم تقلید)، قم: انتشارات الهادی.
۳۶. فرخجسته، سیدهاشم رضا، (۱۳۹۳). «مقایسه میزان نگرش به روابط فرازنانشوویی و تعارضات زنانشوویی در کاربران و غیرکاربران شبکه‌های اجتماعی (شهرستان کرج)»، هرمزگان: پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه هرمزگان.
۳۷. کارگر خرم‌آبادی، حکمت و دیگران، (۱۳۹۵)، «اثربخشی مشاوره گروهی بخشش محور مبتنی بر دیدگاه اسلامی بر ترمیم رابطه زنانشوویی بعد از خیانت همسر»، فصلنامه علمی- پژوهشی اخلاق پزشکی، ش ۳۸، ص ۳۶- ۳۰.
۳۸. کرمی، جهانگیر و دیگران، (۱۳۹۴)، «نقش عوامل روانی و اجتماعی در پیش‌بینی نگرش به روابط خارج از چهارچوب زنانشوویی در زنان متأهل و ارائه یک مدل بر اساس عوامل مرتبط»، فصلنامه علمی- پژوهشی مطالعات اجتماعی- روان‌شناختی زنان، سال سیزدهم، ش ۴۴، ص ۱۲۹ تا ۱۵۲.
۳۹. کریمی، جواد و دیگران، (۱۳۹۳)، «بررسی میزان اثربخشی زوج‌درمانی یکپارچه‌نگر بر کاهش افسردگی، علایم استرس پس از سانحه و افزایش گذشت و روابط صمیمانه پس از خیانت همسر»، دوفصلنامه علمی- پژوهشی پژوهش‌های روان‌شناسی بالینی و مشاوره، ش ۸، ص ۶۸- ۵۱.
۴۰. _____، (۱۳۹۲)، «مقایسه اثربخشی زوج‌درمانی یکپارچه‌نگر و زوج‌درمانی هیجان‌مدار بر علائم افسردگی و استرس پس از سانحه ناشی از روابط فرازنانشوویی در زوجین»، فصلنامه علمی- پژوهشی روان‌شناسی بالینی، ش ۳ (پیاپی ۱۹)، ص ۴۷- ۳۵.
۴۱. کلینی، محمد بن یعقوب، (۱۳۶۹ ش)، الکافی، مترجم: سید جواد مصطفوی، تهران، کتابفروشی علمیه اسلامیة.
۴۲. کمال‌جو، علی و دیگران، (۱۳۹۵)، «پیش‌بینی روابط فرازنانشوویی بر اساس هوش معنوی، هوش اخلاقی، رضایت زنانشوویی و استفاده از شبکه‌های مجازی اجتماعی با نقش تعدیل‌کنندگی جنسیت»، فصلنامه علمی- پژوهشی مشاوره و روان‌درمانی خانواده، ش ۲۲، ص ۶۸- ۳۹.
۴۳. مؤمنی جاوید، مهرآور و دیگران، (۱۳۹۴)، «بررسی تأثیر مشاوره گروهی با رویکرد بین‌فردی بر بهبود روابط زنانشوویی مادران خیانت‌دیده»، فصلنامه علمی- پژوهشی مطالعات روانشناختی، ش ۲، ص ۱۱۴- ۸۷.
۴۴. مؤمنی جاوید، مهرآور و زهرا نادری نوبندگان، (۱۳۹۳ ش)، روابط فرازنانشوویی: علل، پیامدها، نظریه و درمان، تهران: شباهنگ.
۴۵. مؤمنی جاوید، مهرآور و مهرانگیز شعاع‌کاظمی، (۱۳۹۰)، «تأثیر روان‌درمانی زوجینی بر کیفیت زندگی زوجین آسیب‌دیده از خیانت‌های زنانشوویی در تهران»، فصلنامه علمی- پژوهشی پژوهش و سلامت، ش ۱، ص ۶۳- ۵۴.
۴۶. مجلسی، محمدباقر بن محمدتقی، (۱۳۶۴ ش)، مواضع امامان (ع) (ترجمه جلد ۷۵ بحارالانوار)، ترجمه موسی خسروی، تهران: اسلامیه.

۴۷. محسن‌زاده، فرشاد و دیگران، (۱۳۹۰)، «مطالعه کیفی عوامل نارضایتی زناشویی و اقدام به طلاق (مطالعه موردی شهر کرمانشاه)»، فصلنامه علمی - پژوهشی مطالعات راهبردی زنان، ش ۱۴ (پیاپی ۲۳)، ص ۴۲ - ۷.
۴۸. محمدی سرپیری، فریده و دیگران، (۱۳۹۳)، «ماهیت وفاداری زوجین از دیدگاه حقوقی، فقهی و روان‌شناسی و جایگاه آن در خانواده»، فصلنامه فرهنگی - تربیتی زنان و خانواده، ش ۲۹، ص ۶۱ - ۲۹.
۴۹. مکارم شیرازی، ناصر، (۱۳۸۵ ش)، اخلاق اسلامی در نهج البلاغه (خطبه متقین)، قم: نسل جوان.
۵۰. _____، (۱۳۷۴ ش)، تفسیر نمونه، تهران: دارالکتب الاسلامیه.
۵۱. نرگسی، علی‌رضا، (۱۳۹۷)، «آسیب‌شناسی روابط فرازناشویی و راه‌های مقابله با آن بر اساس دانش روان‌شناسی و منابع اسلامی»، مقطع کارشناسی ارشد، قم: دانشگاه معارف اسلامی.
۵۲. نوایی، جعفر و علی‌رضا محمدی آریا، (۱۳۹۴)، «بررسی ارتباط طرح‌واره‌های اولیه ناسازگار با توجیه روابط فرازناشویی در میان افراد متأهل»، دوفصلنامه علمی - پژوهشی روان‌پرستاری، ش ۴ (پیاپی ۱۲)، ص ۲۷ - ۱۸.
۵۳. هنرپروان، نازنین، (۱۳۹۳)، «بررسی اثربخشی رویکرد پذیرش و تعهد (ACT) بر بخشش و سازگاری زناشویی زنان آسیب‌دیده از خیانت همسر»، فصلنامه علمی - پژوهشی زن و جامعه، ش ۳، ص ۱۵۰ - ۱۳۵.

عربی

۵۴. ابن‌شعبه حرانی، حسن بن علی، (۱۳۶۳ ش)، تحف العقول، قم: جامعه مدرسین.
۵۵. صدوق، محمد بن علی، (۱۳۸۵ ق)، علل الشرائع، قم: کتابفروشی داوری.
۵۶. _____، (۱۴۱۳ ق)، کتاب من لا یحضره الفقیه، قم: دفتر انتشارات اسلامی.
۵۷. قرشی بنایی، علی‌اکبر، (۱۴۱۲ ق)، قاموس قرآن، تهران: دارالکتب الاسلامیه.
۵۸. کلینی، محمد بن یعقوب، (۱۴۲۹ ق)، الکافی، قم: دار الحدیث.
۵۹. مجلسی، محمدباقر، (۱۴۰۴ ق)، مرآة العقول فی شرح أخبار آل الرسول، تهران: دارالکتب الاسلامیه.

لاتین

60. 1. Douglas K. Snyder., Donald H. Baucom., & Kristina C. Gordon, (2008). an Integrative Approach to Treating Infidelity. The Family Journal, 16, 4, 300.
61. 2. Fife, S. T., Weeks, G. R., & Gambescia, N. (2008). Treating infidelity: An integrative approach. The Family Journal, 16(4), 316-323.